

Verkkopohjainen viestintätyökalu strategiatyön tueksi
- tutkimus ennakoasenteista SOSTE ry:ssä

Jennika Orpana

Opinnäytetyö

5.5.2014

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Jennika Orpana</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2008</p>
<p>Raportin nimi Verkkopohjainen viestintätyökalu strategiatyön tueksi</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 25 + 7</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Eija Kärnä</p>	
<p>Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:lle ja se on osa HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun Strategia käytäntöön –teemaryhmän opinnäytetöitä. Opinnäytetyö on kyselytutkimus, jonka tavoitteena oli selvittää SOSTEn avainhenkilöiden halukkuutta ja ennakkoasenteita uudenlaisen, verkkopohjaisen viestintätyökalun käyttöönottamisesta strategiatyön tueksi.</p> <p>Teoriaosuudessa käydään läpi tutkimuksen kannalta tärkeitä aiheita: viestintä strategisessa johtamisessa sekä sosiaalisen median käyttömahdollisuudet strategiatyössä. Kyselyyn ja kirjallisuuteen perustuen on käsitelty erilaisia kommunikointimahdollisuuksia ja verkkopohjaisten työkalujen yleistymistä työelämässä. Lisäksi strategiatyötä ja strategista johtamista esitellään teoriaosuudessa kirjallisuuteen perustuen.</p> <p>Kyselyn vastaajajoukoksi valittiin SOSTEn valtuuston ja hallituksen jäsenet, jotka muutenkin ovat osaltaan mukana strategian valmistelussa. Asenne oli pääosin positiivinen ja tutkimuksen perusteella voi suositella digitaalisen työkalun käyttöönottoa. Uuden välineen käyttöönotto aiheuttaa lisätyötä, mutta se voi parantaa strategiatyön laatua.</p>	
<p>Asiasanat Strategiatyö, sähköinen työväline, keskusjärjestö.</p>	

Degree programme for Multilingual Management Assistants

<p>Authors</p> <p>Jennika Orpana</p>	<p>Group or year of entry 2008</p>
<p>The title of thesis</p> <p>An Internet-based Communication Tool to Support Strategic Work</p>	<p>Number of report pages and attachment pages</p> <p>25 + 7</p>
<p>Advisor(s)</p> <p>Eija Kärnä</p>	
<p>This thesis was commissioned by SOSTE, The Finnish Society for Social and Health, and was also part of the “Putting Strategy into Action” theme group. The goal of the research was to examine the readiness of and any possible prejudice towards a new kind of Internet-based communication tool to support strategic work in SOSTE. Research was executed in the form of a questionnaire sent to the key persons of the organisation.</p> <p>The theoretical section covers the important concepts of this thesis, i.e. communication in strategic management and the possibilities for social media in strategic work. Based on research, Internet sources, literature, different options regarding communication methods and the use of web-based tools in today’s working life were all examined. In addition, strategic work and management are presented in the theoretical section on the basis of the relevant literature.</p> <p>The group of respondents was selected as the Board and Council Members of SOSTE, who already are at the center of the organisation’s strategic work. The overall opinion was positive, and based on the results, introduction of the new tool is recommended. This would mean additional work hours for the organization, but it would improve the quality of strategic work in the long term.</p>	
<p>Key words</p> <p>Strategic management, digital tool, nongovernmental umbrella organization.</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Toimeksiantajan esittely.....	2
1.2	Toiveet, tarpeet ja tavoitteet kehitystyölle.....	2
2	Aineistot ja menetelmät.....	4
2.1	Tutkimuskysymys	4
2.2	Opinnäytetyön eteneminen ja tutkimusaineisto	5
3	Strategiatyö ja vuorovaikutus.....	6
3.1	Sosiaalinen media käsitteenä ja mobiililaitteet strategisina viestintävälineinä.....	7
3.2	Strateginen ote verkkoon	7
4	Tutkimustulokset.....	9
4.1	Avainhenkilöt.....	9
4.2	Työskentely SOSTEn kanssa tällä hetkellä	12
4.3	Nykyiset keskustelukanavat.....	12
4.4	Valmiudet uudenlaisen viestintävälineen käyttöön	14
4.5	Uuden viestintätyökalun vaikutus yhteistyöhön.....	14
5	Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset.....	16
6	Jatkosuunnitelma	17
6.1	Millä välineillä viestintä olisi helposti kaikkien saatavilla?.....	17
6.2	Millaisia sovelluksia/alustoja voitaisiin käyttää hyväksi?.....	17
7	Yhteenveto ja arviointi	20
7.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	20
7.2	Oma oppiminen	21
8	Lähteet.....	23
	Liitteet.....	25
	Liite 1. Kyselyn yhteenveto.....	25
	Liite 2. Kyselyn saate	30
	Liite 3. Webropol-kysely.....	31

1 Johdanto

Kun internetin käyttö yleisty, viime vuosikymmenen alkupuolella keskeistä oli hakupalvelu, joka moninkertaisti internetin arvon. Vuosikymmenen toinen puolisko oli sosiaalisen median aika, jonka keskeisiä palveluita olivat YouTube, Twitter sekä Facebook. (Salmenkivi 2012: 29.) Sosiaalisesta mediasta, eli somesta, on tullut arkipäivää ja yhä suurempi osa ihmisten elämää. Somen käyttö eri tarkoituksiin on kasvanut jatkuvasti. Enää ei organisaatioissa mietitä, pitäisikö sosiaalista mediaa hyödyntää, vaan miten kaikin eri tavoin ja missä kaikkialla sitä voitaisiin hyödyntää (Parviainen & Lähdevuori 2012: 4). Somen lukuisia käyttömahdollisuuksia hyödynnetään niin liikemaailmassa, erityisesti mainonnan ja markkinoinnin tukena, kuin tiedotusvälineenäkin muiden uutis- ja vaikuttamiskanavien rinnalla. Some on kaikkialla, kaikkien saatavilla kaiken aikaa.

Melko uusi idea on hyödyntää somen tutuksi tulleita, helposti lähestyttäviä vuorovaikutus- ja keskustelumahdollisuuksia organisaatioiden strategiatyössä. Aiheesta ei ole vielä tarjolla niin paljon julkaisuja, artikkeleita ja internet-lähteitä kuin somen muista hyödyntämismahdollisuuksista. Intranetin eli sisäisen viestintäalustan käyttö strategiatyön jalkauttamisessa on nykyään arkipäivää, mutta suljetun keskusteluyhteisön ylläpitäminen strategiaa kehitettäessä ei ole niin laajalle levinnyt ilmiö. Tarve tutkimukselle somen hyödyntämisestä strategiatyössä on siis selkeästi olemassa.

Tässä tutkimuksessa keskityttiin pohtimaan erityisesti sosiaali- ja terveysalan järjestöjen asennetta uudenlaisen keskustelukanavan luomiseen kattojärjestön ja sen jäsenjärjestöjen välille yhteisen strategiatyön tueksi. Digitaalisen kanavan tuoman jatkuvan vuorovaikutusmahdollisuuden kautta voitaisiin myös sitouttaa jäsenjärjestöt entistä paremmin strategian suunnitteluun ja kehittämiseen, ja sitä kautta myös sen toteuttamiseen pitkäjänteisesti, yhdessä päätettyjen arvojen mukaisesti.

Tutkimuksessa selvitettiin myös sosiaalisen median viestinnällisiä vaikutuksia ja mahdollisuuksia yhteisenä viestintäkanavana. Somen palvelut, esimerkiksi Facebook sekä kuva- ja videogalleriapalvelut, ovat nopeasti haastaneet monien perinteisten instituutioiden, esimerkiksi koulujen, totut viestintäkäytännöt. Nykyään opettajat ja vanhemmat keskustelevat digitaalisten kanavien, esimerkiksi Wilma, välityksellä ja oppilaan tiedot, esimerkiksi tieto mm. poissaoloista, löytyvät helposti ja nopeasti verkosta. Erilaisil-

le hankkeille perustetaan virtuaaliset kansiot verkkopalvelimelle, josta ne ovat kätevästi kaikkien asianosaisten nähtävissä, muokattavissa ja kommentoitavissa.

Tutkimuksen tavoitteena oli ideoida sosiaalista mediaa hyödyntävä toimintamalli muiden välineiden rinnalle ja tueksi, ei siis uutta teknistä ratkaisua, joka korvaisi muut viestintäkanavat. Aktiivinen keskusteluympäristö auttaa myös kartoittamaan sidosryhmien mielipiteitä ja mahdollistaa entistä nopeamman reagoinnin (Hakola & Hiila 2012; 179).

1.1 Toimeksiantajan esittely

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallinen sosiaali- ja terveysjärjestöjen katto-organisaatio, joka kokoaa yhteen lähes 200 sosiaali- ja terveysalan järjestöä sekä useita kymmeniä muita yhteistyöjäsentahoja, kuten kuntia, kaupungeja, yhtymiä ja säätiöitä. SOSTE on aloittanut toimintansa 1.1.2012 ja sillä on kolme perustajajärjestöä; Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry ja Terveystiedon edistämisen keskus ry (soste.fi). SOSTE on keskusjärjestö, sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja, jonka pyrkimyksenä on edistää sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhdessä jäsentensä ja muiden tahojen kanssa, sekä tukea toiminnallaan ihmisten osallistumismahdollisuuksia ja vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen. (soste.fi/sostesta)

SOSTE on yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa vaikuttaja ja asiantuntija, jonka tavoitteena on sosiaalisesti eheä, terve ja aidosti osallistuva yhteiskunta. Järjestöillä tulee olla vahva rooli hyvinvoinnin ja terveyden yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, joten SOSTE haluaa lisätä sosiaali- ja terveysjärjestöjen vaikuttavuutta yhteiskunnassa. (soste.fi/sostesta).

1.2 Toiveet, tarpeet ja tavoitteet kehitystyölle

Yksi SOSTEn päätavoitteista on edistää järjestöjen asemaa kansallisessa päätöksenteossa ja sitä varten se tarvitsee vahvan, yhdessä sidosryhmien kanssa suunnitellun strategian. Sidoryhmiä tarvitaan vaikuttamaan strategian syntymiseen, jotta SOSTE pystyy parhaalla mahdollisella tavalla ajamaan jäsenjärjestöjensä ja sosiaalisesti eheän yhteiskunnan etuja. SOSTE on aiemmin kuunnellut jäseniään ja luonut vaikuttamisen paikkoja ympäri Suomea kiertävällä kuuntelukierroksella eli niin kutsutulla aluekierroksella.

Periaatteessa sähköinen työkalu olisi kuin aluekierros, mutta fyysisen kiertämisen, aikaan ja paikkaan sidottujen tapaamisten sijaan keskustelua käytäisiin katkeamatta virtuaalitullassa. Tällä tutkimuksella oli tarkoitus selvittää, kannattaako ideaa lähteä työstämään, vai tyrmääkö jäsenkenttä sen huonona ajatuksena.

SOSTELLE tehdyssä tutkimuksessa oli tärkeää selvittää, onko jäsenjärjestöjen avainhenkilöiden mielestä nykyisissä keskustelukanavissa parannettavaa. Onko tarvetta uudelle vuorovaikutusmahdollisuudelle? Ovatko jäsenjärjestöt valmiita hyödyntämään digitaalisia apuvälineitä strategiatyössä? Onko kaikilla yhtäläinen mahdollisuus hyödyntää niitä? Ketkä ovat tärkeimpiä avainhenkilöitä, joiden kanssa SOSTEn tulisi yhä enemmän kehittää vuorovaikutusta? Kuten Tuomi ja Sumkin toteavat, avainhenkilöiden tunnistaminen on keskeinen toimenpide organisaatiota uudistettaessa (Tuomi & Sumkin 2009: 73) ja SOSTE on hyvin uusi organisaatio, vaikka perustajajärjestöjen historia onkin pitkä.

2 Aineistot ja menetelmät

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen, mutta siinä on myös kvantitatiivisia eli määrällisiä piirteitä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin verkossa tapahtuvaa kyselyä. Vastaajien mielipiteitä kerättiin verkkolomakkeen avulla, joka lähetettiin vastaajille sähköpostitse. Kyselyyn vastaamiseen meni aikaa noin 15 minuuttia, joten se ei vaatinut vastaajalta suurta panostusta ajallisesti. Tämä oli kyselyn onnistumisen kannalta tärkeää, sillä valittu vastaajaryhmä on hyvin kiireinen, eikä mielellään vastaa kyselyihin.

Tutkimuksessa keskitytään tutkittavien mielikuviin ja odotuksiin ja verrataan sitä olemassa olevaan teoriaan. Tavoitteena on syventää ymmärrystä vastaajien odotuksista. Työssä on havaittavissa myös konstruktiiivisen tutkimusotteen piirteitä, sillä tutkimuksessa korostuu innovatiivinen ote ja uuden luominen. Kyselyä analysoidaan tarkemmin luvussa 4, tutkimustulokset.

2.1 Tutkimuskysymys

Ongelman tunnistaminen ja määrittely ovat osa tutkimusprosessia ja tutkimuskysymys on mielenkiintoinen silloin, kun sekä myönteinen että kielteinen vastaus ovat yhtä mielenkiintoisia (Järvinen & Järvinen 2011: 4).

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, olisivatko strategian kannalta tärkeimmät avainhenkilöt valmiita kokeilemaan ja ottamaan käyttöön uudenlaisen viestintävälineen yhteisen strategiatyön tueksi jo olemassa olevien keskustelukanavien rinnalle ja millaisia ennakoasenteita heillä mahdollisesti on. Opinnäytetyön osana tehdyn tutkimuksen peruskysymys oli siis avainhenkilöiden halukkuus kuvatuunlainen viestintätyökalu käyttöön nimenomaan strategiatyötä ajatellen. Tutkimustuloksen ollessa negatiivinen, se ei luultavasti johtaisi toimenpiteisiin, mutta myönteinen tulos rohkaisisi toimeksiantajaa luomaan uudenlaisen viestintätavan helpottamaan osaltaan strategiatyötä ja siihen liittyvää keskustelua. Molemmissa tapauksissa lisääntyisi kuitenkin tietämys avainhenkilöiden mielipiteistä liittyen uudenlaiseen kommunikointivälineeseen.

2.2 Opinnäytetyön eteneminen ja tutkimusaineisto

Tutkimus toteutettiin SOSTEn silloisen viestintäjohtaja Sari Siikasalmen kanssa. Hän kertoi tarkemmat tiedot tutkimuksen luonteesta ja sen päämääristä. Tärkeintä oli selvittää, olisivatko vastaajat valmiita kokeilemaan sosiaaliseen mediaan pohjautuvaa strategiätyökalua ja tutustumaan sen käyttömahdollisuuksiin. Keskeistä oli myös vastaajien asenne siihen, miten sähköinen työkalu heidän mielestään vaikuttaisi nykyiseen strategityöhön. Vastausmahdollisuuksia pohdittiin yhdessä ja haettiin parasta tapaa saada kattava tulos. Kvalitatiivisen tutkimuksen piirteitä edustavat lähinnä avoimet vastaukset ja mielipiteet. Kuitenkin kvantitatiivisia piirteitä on huomattavissa kun tutkitaan vastausten samankaltaisuuksien määriä tutkimustuloksia analysoitaessa.

Valmistelin kyselyn yhteistyössä Sari Siikasalmen ja internetissä tehtäviin tutkimuksiin SOSTEessa perehtyneen tutkimussihteerin Pia Londénin kanssa. Kysely toteutettiin lopulta onnistuneesti Webropol-työvälineen avulla ja lähetettiin sähköisesti vastaajille.

Tutkimuksessa keskityttiin saamaan mielipiteitä SOSTEn hallitukselta ja valtuustolta, sillä ne koostuvat jäsenjärjestöjen edustajista, joiden tulisi olla tiiviissä yhteistyössä SOSTEn kanssa organisaation strategiaa kehitettäessä. Kuten Juholinkin muistuttaa, yhteisö menestyy sitä paremmin, mitä onnistuneemmin se pystyy ottamaan huomioon sidosryhmiensä odotukset (Juholin 2013: 51), ja kattojärjestölle jäsenten tyytyväisyys on mitä olennaisinta.

Vastausprosentti oli erittäin hyvä, sillä kyseinen kohderyhmä ei tiettävästi ole erityisen aktiivinen vastaamaan kyselyihin. Yhteensä kyselyyn vastasi 28, eli 47 %, kaikkiaan 60 hallituksen ja valtuuston jäsenestä. Kysymykset eivät kuitenkaan olleet pakollisia, joten vastausmäärät vaihtelivat vastaushalukkuuden mukaan kysymyskohtaisesti. Kyselyä analysoidaan tarkemmin luvussa 4, tutkimustulokset.

3 Strategiatyö ja vuorovaikutus

Strategiatyön ja toimivan strategian merkitys on alkanut vasta viime vuosina valjeta kaikessa suuruudessaan yrityksille ja yhteisöille, eikä sosiaalisen median kaikkia hyötyjä ole vielä valjastettu (Parviainen & Lähdevuori 2012: 4). Strategiasta puhutaan nykyään organisaatioissa paljon, mutta sen ydintä ei välttämättä ymmärretä tai strategiaa ei käsitellä oikein. (Kim & Mauborgne 2005: 10). Kuten Tuomi ja Sumkin muistuttavat, toimivan strategian lähtökohta on toimiva johtaminen (Tuomi-Sumkin 2009; 109).

Sosiaalisen median tunnusmerkki on vuorovaikutus (Parviainen & Lähdevuori 2012: 4), mikä sopii erittäin hyvin yhteisen strategiaprosessin perustaksi. Sosiaalisen median kautta organisaatio voi siis tehdä itsestään virtuaalisen ja siten saada mahdollisuuden parantaa kilpailukykyään, mutta kuten Grönroos muistuttaa, sen vastuulla on silloin myös opetella ja hallita virtuaaliorganisaation ongelmat ja pelisäännöt. Informaation ja uusien ideoiden katkeamaton virtaus edesauttaa innovaatioiden syntyä (Grönroos 2006: 3), mutta kun viestintä on yhä helpompaa ja vaivattomampaa, se synnyttää haasteita yhteyden ylläpitoon ja sellaisten suhteiden luomiseen, joilla on oikeasti merkitystä (Hakola & Hiila 2012: 67).

Voi olla vaikeaa saada ihmiset suhtautumaan somessa tapahtuvaan strategian työstämiseen yhtä vakavasti kuin perinteiseen malliin, jossa fyysisesti, ei vain virtuaalisesti, keräännyttäen pohtimaan asioita yhteisen pöydän ääreen. Todellisuudessa ero on vain aikakaudella ja tavalla tehdä asioita, se ei muuta itse työtä yhtään sen kevyemmäksi. Se saattaa kuitenkin tuoda siihen uusia ulottuvuuksia ja parantaa yhteistyötä huomattavasti mahdollistamalla entistä useammin tapahtuvan ajatusten vaihdon. Tuomi & Sumkin nostavat esiin sen näkökulman, että yhteinen strategiaprosessi toimii samalla oppimisprosessina, jonka aikana voidaan luoda yhteinen tulkinta organisaation strategiasta. (2010: 19.) Jatkuva dialogi voisi siis osaltaan edesauttaa myös strategian juurruttamisessa ja jalkauttamisessa nykyistä paremmin, koska ihmiset mahdollisesti sitoutuisivat prosessiin paremmin.

3.1 Sosiaalinen media käsitteenä ja mobiililaitteet strategisina viestintävälineinä

Sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan digitaalisia viestintäkanavia, joiden avulla kuka tahansa voi olla sisällöntuottaja ja viestit välittyvät monelta monelle. Sosiaalisessa mediassa ihmiset voivat olla vuorovaikutuksessa niin toistensa kuin organisaatioidenkin kanssa. Terminä sosiaalinen media vakiintui puheeseen vuonna 2007, mutta siihen liittyvät palvelut, kuten blogit, wikit ja verkkoyhteisöt, ovat olleet olemassa jo paljon kauemmin. (Parviainen & Lähdevuori 2012: 4)

Mobiilit laitteet ovat luoneet aivan uuden todellisuuden, sillä kuten Salmenkivi sanoo, olemme aina tavoitettavissa ja kaikki informaatio on jatkuvasti saatavillamme (2012: 32). Kun strategia on aina taskussa, se ei niin helposti jää vain tiedostoksi tietokoneen uumeniin. Kommunikointi ei voi tänä päivänä olla enää yksisuuntaista, vaan kokemukset luodaan yhdessä (Hakola & Hiila 2012: 67). Ideana ei siis ole vanhan ajattelutavan mukaan olla keskustelun hallitsijana ja ohjaajana, vaan luoda alusta ideoinnille ja luovuudelle, sekä pohja strategiselle sitouttamiselle.

3.2 Strateginen ote verkkoon

Moni organisaatio tuntee kyllä verkon sosiaaliset alustat, mutta ei vielä ole löytänyt tehokkaita keinoja niiden hyödyntämiseen ja jatkuvan kommunikoinnin toteuttamiseen (Hakola & Hiila 2012: 18). Organisaatioissa ei tämän perusteella mahdollisesti ole tarvittavaa osaamista ja tämä saattaa aiheuttaa pelkoa sekä muutosvastarintaa niin johdossa kuin työntekijöissäänkin. Totuus kokemuksen mukaan on kuitenkin se, että elämme digiaikaa, ja se mikä ei ole verkossa, ei suurelle yleisölle ole myöskään olemassa. Tutkimustuloksia esimerkiksi sosiaalisen median erilaisista käyttömahdollisuuksista ei ole juurikaan ehditty julkaista, sillä se on ollut käytössämme vasta verrattain lyhyen ajan.

Viestinnän ammattilaiset kertovat heidän koulutustarpeitaan kartoittavassa kyselyssä alueiksi, joilla koulutusta aiotaan hankkia, erityisesti sosiaalisen median, strategiaviestinnän sekä liiketoiminnan syvemmän ymmärtämisen (ProCom - Viestinnän ammattilaiset ry). Myös Juholin huomauttaa, että viestinnästä on tullut merkittävä työyhteisötaito ja osaamisalue, jota pitää systemaattisesti vaalia ja kehittää (Juholin 2012: 82). Salmenkivi

taas on sitä mieltä, että olemme jo astumassa uuteen aikakauteen, jossa osa virtuaalisista tiloista on oikeasti olemassa todellisessa maailmassa. Lukuisat palveluntarjoajat antavat mahdollisuuden astua hybriditiloihin, eli digitaalisiin tiloihin, joihin voi päästä vain todellisen maailman kautta. Tämä digitaalisen kehityksen seuraava suuri harppaus tapahtuu hänen mukaansa juuri nyt ja tämä fuusio muuttaa täysin käsityksemme digitaalisten ympäristöjen mahdollisuuksista. (Salmenkivi 2012: 29.)

4 Tutkimustulokset

Tähän lukuun on kerätty opinnäytetyön ohessa toteutetun kyselyn keskeisimmät vastaukset, joista voi päätellä yleisen mielipiteen ja ennakoasenteet koskien digitaalisen työvälineen käyttöönottoa strategiatyön tueksi. Tutkimuskysymyksen keskittyessä siihen, onko digitaalisen keskustelualustan rakentaminen tarkoituksenmukaista SOSTEn strategiatyön tueksi, kysely kohdistettiin strategiatyön kannalta tärkeimpiin avainhenkilöihin.

Kysely tehtiin sähköisenä lomakekyselynä ja lähetettiin kaikille SOSTEn valtuuston ja hallituksen jäsenille (60 henkilöä) vuoden 2012 marraskuussa. Yhteenvedo kyselystä ja kyselyn saatekirje löytyvät liitteistä (kts. Liite 1, Liite 2). Vastaajille annettiin kaksi viikkoa aikaa vastata kyselyyn, mutta vastausaikaa pidennettiin määräajan umpeuduttua ja annettiin kohderyhmälle lisää aikaa vastata. Lisääjasta lähetettiin erillinen viesti, joka samalla muistutti vastaajia kyselystä ja sen tärkeydestä. Vastauksia saatiin lopulliseen määräaikaan mennessä yhteensä 28, eli vastausprosentti oli 47. Kaikkiin kysymyksiin ei ollut pakko vastata, joten vastausmäärät vaihtelevat kysymyksittäin. Joihinkin kysymyksiin pystyi myös antamaan useamman vastauksen, ja erityisesti avokysymyksiin saatiin yleensä useita vastauksia.

Haastateltavat ovat jäsentahojen edustajia, yleensä toiminnanjohtajia tai muita johtavissa tehtävissä olevia henkilöitä, jotka ovat jäsenenä myös SOSTEn valtuustossa tai hallituksessa ja siten hyvin läheisessä kontaktissa SOSTEn kanssa. He kaikki ovat myös osaltaan olleet mukana valmistelemassa SOSTEn strategiaa. Vaikka vastaajat oli etukäteen valittu, tutkimus toteutettiin kuitenkin luottamuksellisesti ja tulokset on tässä työssä raportoitu siten, ettei yksittäisiä vastaajia ole mahdollista tunnistaa.

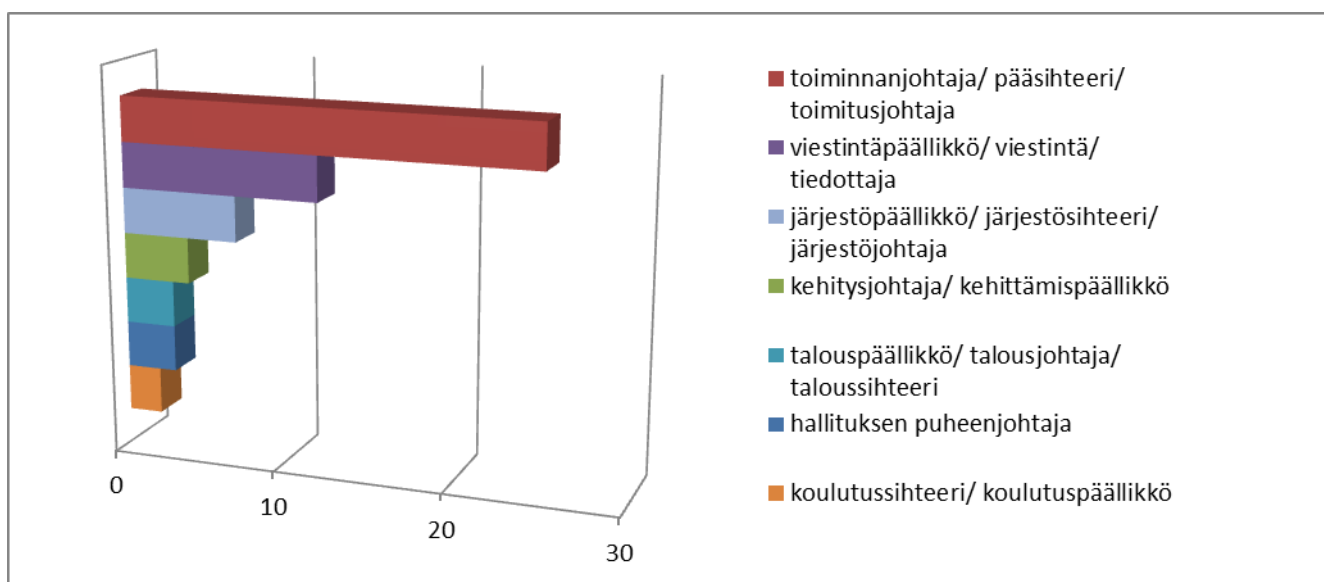
4.1 Avainhenkilöt

Ensimmäisessä kysymyksessä (Ketkä organisaationne toimihenkilöt (ammattinimikkeittäin) ovat mielestäsi avainkeskustelijat SOSTEn suuntaan esimerkiksi strategia- ja vaikuttamistyössä?) selvitettiin vastaajan mielipidettä oman organisaation avainhenkilöistä SOSTEn suuntaan esimerkiksi strategia- ja vaikuttamistyössä. Vastaukset tuli antaa ammattinimikkeittäin.

Tähän kohtaan olivat vastanneet kaikki kyselyyn osallistuneet ja nimikkeitä oli yhdessä vastauksessa yleensä useita. Ehdottomasti eniten mainintoja sai toiminnanjohtaja. Toiminnanjohtaja nimikkeeseen alle laskettiin myös pääsihteeri ja toimitusjohtaja. Toiseksi eniten mainintoja sai viestintä, johon sisällytettiin myös viestintäpäälliköt ja -johtajat, sekä tiedotus (kts. Kaavio 1).

Kaavio 1

Organisaation avainkeskustelijat SOSTEn suuntaan esimerkiksi strategia- ja vaikuttamistyössä (N = 28)

Kolmanneksi eniten mainintoja saivat järjestöpäällikkö, järjestöjohtaja ja järjestösihteeri. Tämän jälkeen oli muutamia hyvin tasaisesti mainintoja jakaneita nimikeryhmiä, jotka näkyvät kaaviossa, sekä yksittäisiä nimikkeitä, joita kaavioon ei ole lisätty. Kehitysjohtaja ja -päällikkö saivat neljä mainintaa, ja talousryhmä sekä hallituksen puheenjohtaja saivat molemmat kolme mainintaa. Koulutuspuoli sai vain kaksi mainintaa, joten sitä ei ilmeisesti koeta kovin tärkeäksi avainhenkilöiden ryhmäksi strategiatyöskentelyssä.

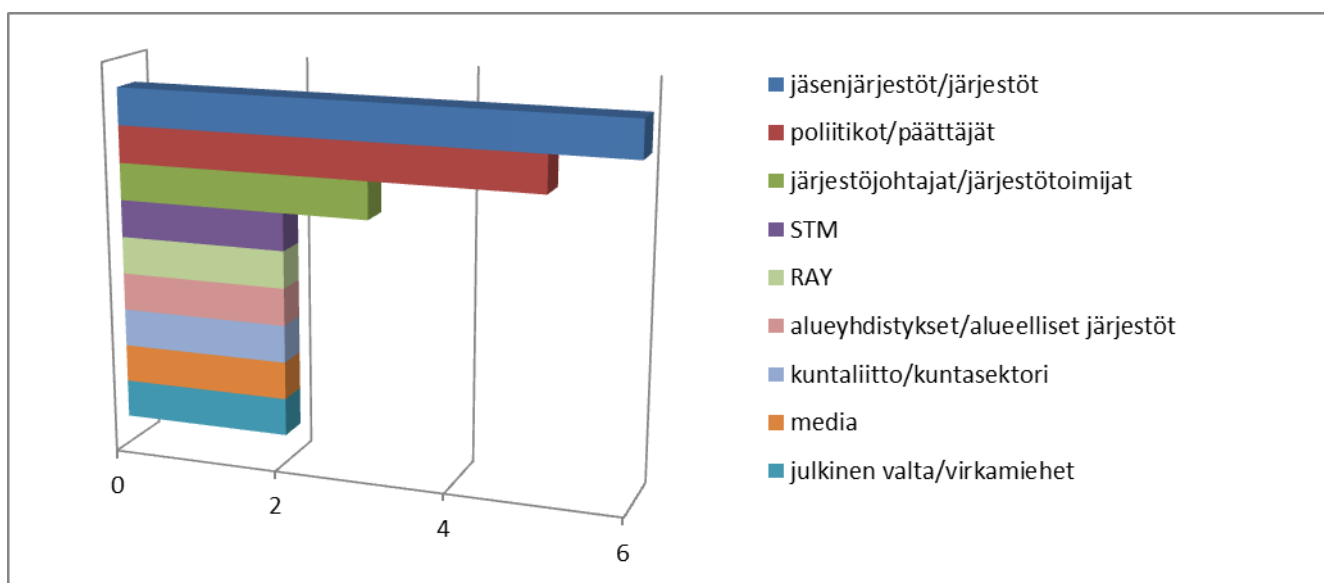
Jonkun verran yksittäisissä nimikkeissä oli oman erityisalan ammattinimikkeitä, kuten johtavat sosiaalityöntekijät, ohjelmajohtajat, erityisliikunnan koordinaattori, johtava ylilääkäri, tilapäishoidon johtaja sekä yhteiskuntasuhdejohtaja. Hekin olivat siis johtotason henkilöitä. Lisäksi oli yksi vastaus, joka ei antanut haettua tietoa ollenkaan, sillä

siinä selvitettiin vain kyseisen organisaation rakennetta. Jos vastauksia, jotka eivät ollenkaan vastaa tarkoitettuun kysymykseen, olisi tullut enemmän, olisi kysymyksen asetelussa ollut jotain vialla, mutta tässä yksittäistapauksessa voitaneen todeta vastaajan vain jostain syystä erehtyneen vastauksenannossa. Joihinkin vastauksiin oli myös lisätty erisnimiä ammattinimikkeiden perään, mutta ne eivät ole tutkimuksen kannalta oleellisia eikä niitä siksi tässä mainita.

Kysymyksessä 5 (Keiden kanssa SOSTEn tulisi mielestäsi lisätä vuorovaikutusta?) tiedustelin keiden kanssa SOSTEn tulisi vastaajien mielestä lisätä vuorovaikutusta (kts. Kaavio 2). Toisin sanoen, keitä pitäisi mahdollisesti ottaa myös mukaan strategiakeskusteluun.

Kaavio 2

Keiden kanssa SOSTEn tulisi lisätä vuorovaikutusta? (N = 19)

Tähän kohtaan annettiin pelkästään avovastaus ja yhdeksän vastaajaa jätti kohdan tyhjäksi. Kysymys koettiin mahdollisesti liian vaikeaksi, tai se ei mahdollisesti ollut vastaajien mielestä kiinnostava. Myös avovastaus saatettiin kokea liian aikaa vieväksi, tai kysymyksen asettelu saattoi olla huono. Kommenttina kysymykseen oli tullut, että kysymys tuntui liian yleiseltä, jotta siihen olisi osannut vastata. Toisaalta oli jälleen vedottu SOSTEn lyhyeen olemassaoloaikaan.

Eniten mainintoja saivat jäsenjärjestöt ja järjestöt yleensä. Poliitikot ja päättäjät mainittiin melkein yhtä usein. Järjestöjohtajat ja –toimijat saivat kolme mainintaa, mutta loput tahot vain yhden tai kaksi.

4.2 Työskentely SOSTEn kanssa tällä hetkellä

Kyselyn toisessa kysymyksessä (Onko työskentely SOSTEn kanssa mielestäsi helppoa ja vaivatonta tällä hetkellä?) tiedusteltiin vastaajien mielipidettä työskentelyyn SOSTEn kanssa tällä hetkellä. Yhtään vastaajaa ei ollut jättänyt tätä kohtaa tyhjäksi ja helpoksi sekä vaivattomaksi yhteistyön koki suurin osa, 22 vastaajaa. Tässä kohtaa oli mahdollisuus antaa myös avovastaus. Kaikki eri mieltä olleet olivat käyttäneet tämän mahdollisuuden ja kirjoittaneet perustelun.

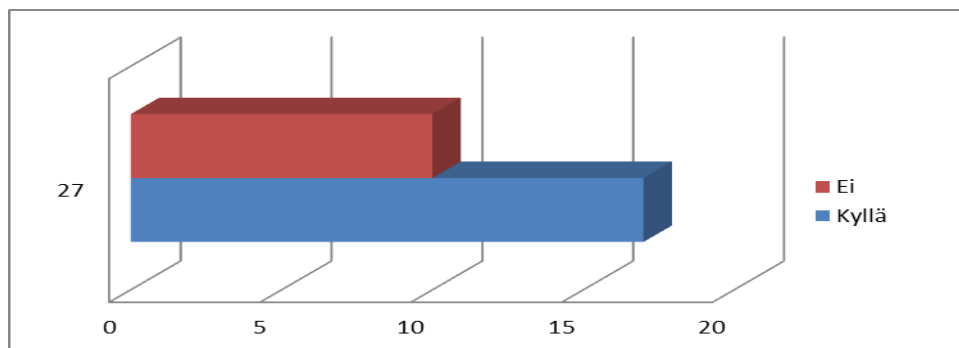
Osassa vastauksista oli huomioitu, että toiminta on vielä alkutekijöissään ja tilanne tulee varmasti vielä muuttumaan. Vaikka samassa vastauksessa saatettiin ensin todeta yhteistyön olevan lähinnä yksipuolista tiedonvälitystä SOSTElta jäsenistölle, toisessa lauseessa kerrottiin erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien kuitenkin mahdollistavan myös vuoropuhelun. Verkostojen kokonaiskuva oli yhden vastauksen mukaan epäselvä ja rajat eivät olleet vastaajan organisaation kannalta parhaat mahdolliset. Todettiin myös, että on vaikea saada selville, mitä on meneillään ja mihin asioihin on mahdollisuus vaikuttaa. Kaivattiin siis vielä enemmän tiedotusta sekä vuorovaikutusta.

4.3 Nykyiset keskustelukanavat

Kysymys 3 (Olisiko keskustelukanavissa ja -mahdollisuuksissa mielestäsi parannettavaa?) käsitteli keskustelumahdollisuuksien tämän hetkistä tilaa. Vastaajia oli yhteensä 27, joten vain yksi vastaaja on jättänyt tämän kohdan tyhjäksi. Tästä voidaan päätellä kysymyksen olevan vastaajien mielestä tärkeä. Parannettavaa oli 17 vastaajan mielestä, loput 10 olivat tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen (kts. Kaavio 3). Molempiin vastauksiin oli mahdollista lisätä perustelut. Yhteensä 20 vastaajaa oli perustellut mielipiteensä.

Kaavio 3

Olisiko nykyisissä keskustelukanavissa ja -mahdollisuuksissa mielestäsi parannettavaa?
(N= 27)

Monet vastaajat olivat huomioineet jälleen, että toiminta on vielä muotoutumassa, koska SOSTE on toiminut vasta vähän aikaa. Toivottiin kuitenkin avointa keskustelukulttuuria, sähköisiä välineitä ja aktiivista keskustelua. Myös sosiaalinen media mainittiin yhtenä keinona parantaa keskustelumahdollisuuksia. Nämä ovat rohkaisevia vastauksia tutkimuksen kannalta. Lisäksi toivottiin jälleen verkostojen roolin ja sisältöjen täsmenämistä. Tämä saattaisi onnistua vuorovaikutteisen keskustelualustan kautta. Myös kysymyksessä 5 yksi vastaaja oli maininnut sähköiset työkalut ja todennut niiden sopivan vuorovaikutuksen parantamiseen erinomaisesti.

Toisaalta eräs vastaaja oli pelännyt SOSTEn ”pursuavan yli äyräiden”, jos vielä kehitetään ylipäättään jotakin uutta. Yhden vastaajan mielestä kanavia oli jo nyt liikaa. Näistä vastauksista huokuu järjestömaailmalle tyypillinen vanhakantaisuus ja hidas sopeutuminen informaatiokulttuuriin. Muut kahdeksan vastaajaa olivat ilmeisesti tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen, ja kaksi heistä oli sen avovastauksessa ilmaissutkin.

Kysymyksessä 9 (Oletko käynyt tutustumassa SOSTEn verkkosivuilla jo olemassa oleviin keskustelumahdollisuuksiin?) tiedusteltiin jo olemassa olevien keskustelukanavien tuntemusta. Suurin osa vastaajista (18/28) oli käynyt tutustumassa niihin SOSTEn verkkosivuilla. Ajan puute oli kuitenkin syy siihen, miksi kanaviin ei oltu välttämättä ehditty perehtyä. Kaikilla ei myöskään ollut tietoa jo olemassa olevista keskustelumahdollisuuksista. Tämä on tärkeä tieto, sillä myös uudenlaisen työvälineen käyttöönotossa on muistettava tarpeellinen tiedotus ja ohjeistus.

4.4 Valmiudet uudenlaisen viestintävälineen käyttöön

Kysymyksessä 4 (Jos SOSTE kehittäisi digitaalisen päätöksenteon työkalun (mobiili, sosiaalinen media), olisitko valmis kokeilemaan sitä ja tutustumaan sen käyttömahdollisuuksiin?) kartoitettiin vastaajien halukkuutta kokeilla digitaalista päätöksentekotyökalua. Tähän kohtaan olivat vastanneet kaikki, ja suurin osa vastasi ”Kyllä”. Kolme vastaajista oli epäileväisiä ja he perustelivat ”Ei”-vastauksensa jokainen hyvin eri tavalla. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että digitaalista työkalua ei tarvita, koska SOSTEn hallinto on toimiva ja päätöksenteko tapahtuu sen puitteissa. Yhden vastaajan mielestä esteenä oli tulorahoituksen riittämättömyys. Yksi vastaaja taas halusi lisää tietoa työkalusta voidakseen antaa suostumuksensa.

Kysymyksessä 6 (Onko organisaationne johdolla/strategiatyön avainhenkilöillä jo käytössä niin kutsuttuja älypuhelimia, eli puhelimia, joilla voi selata myös internet-sivuja?) kartoitettiin nk. älypuhelimien käytön yleisyyttä ja kysymyksessä 7 (Olisiko älypuhelimien käyttöä mahdollista tarvittaessa lisätä organisaatiossanne, jos jatkuva, sähköinen dialogi kehitettäisiin?) taas tiedusteltiin kyseisten laitteiden mahdollista käytön lisäämistä, jos sähköinen dialogi olisi käytössä. Molempien kohtien vastaukset olivat positiivisia, sillä suurimmalla osalla avainhenkilöistä oli jo käytössä älypuhelin ja organisaatioilla oli tarvittaessa myös mahdollisuus lisätä laitteiden määrää.

4.5 Uuden viestintätyökalun vaikutus yhteistyöhön

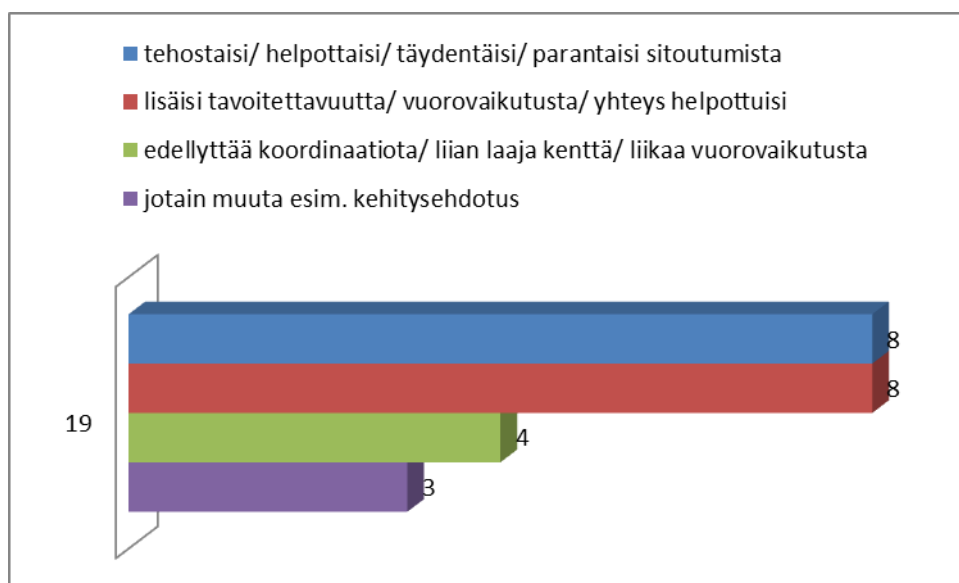
Kysymyksessä 8 (Miten jatkuva dialogi sidosryhmien ja SOSTEn välillä mielestäsi vaikuttaisi strategiatyöhön?) kysyttiin mielipidettä mahdollisen, digitaalisen työvälineen vaikutuksesta strategiatyöhön avovastausten avulla. Suurin osa vastauksista oli positiivisia ja joukossa oli vain muutamia työvälineen hyödyllisyyttä epäileviä huomioita. Yllättävän moni oli jättänyt vastaamatta näin tärkeään kysymykseen.

Tässä kohtaa jaottelin vastaukset ensin positiivisiin ja negatiivisiin sekä muihin. Jaoin kuitenkin positiiviset vastaukset myöhemmin kahteen eri ryhmään, joista toinen liittyi enemmän yleisesti strategiatyön helpottumiseen ja tehostumiseen, ja toinen vuorovaikutuksen paranemiseen ja lisääntymiseen (kts. Kaavio 4). Positiiviset vastaukset sisältävät kannustavia mielikuvia uudenlaisen työkalun hyödyntämismahdollisuuksista ja sen

mahdollisista vaikutuksista. Vastaajat uskovat digitaalisen välineen mm. nopeuttavan, tehostavan ja tiivistävän vuorovaikutusta, lisäävän strategian tunnettuutta ja siihen sitoutumista sekä lisäävän laajan kentän ja toimintaympäristön tuntemusta.

Kaavio 4

Miten jatkuva dialogi sidosryhmien ja SOSTEn välillä mielestäsi vaikuttaisi strategia-työhön? (N = 19)

Negatiivissa vastauksissa ovat epäilyt sekä itse välineen kuin yleisesti SOSTEn viestinnän toteutumisesta toivotulla tavalla. Vastaajat tuovat esiin esimerkiksi huolen SOSTEn kyvystä koordinoida jatkuvaa dialogia ja yleisesti vaikean kentän, joka on laaja ja kiinnostuksen kohteet ovat hyvin erilaiset. Yhden vastauksen mukaan uuden työkalun vaikutusta on mahdoton arvioida etukäteen. Jälleen nousee myös esiin pelko verkkoviestintään ”hukkumisesta”, joka on tyypillistä informaatiovirran jatkuvaan tulvaan totuttomalle.

Kaavion jotain muuta –kohta sisältää kehitysehdotukset tai toteamukset, jotka eivät lähtökohtaisesti ole negatiivisia eivätkä positiivisia, vaan esimerkiksi toive työkalun mahdollistamisesta myös ruotsinkielellä. Tähän kategoriaan sisältyy myös ehdotus digitaalisen työvälineen käytöstä projektikohtaisesti enemmän kuin koko strategia-työn tukena.

5 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkimuksesta selviää, että avainhenkilöiden mielestä tarvittaisiin vielä enemmän tietoa sekä vuorovaikutusta kuin mitä SOSTE tällä hetkellä tarjoaa. Suurin osa (25/28) vastaajista olisi valmis kokeilemaan verkkopohjaista, digitaalista strategiatyökalua, joka mahdollistaisi reaaliaikaisen ja jatkuvan dialogin kaikkien avainhenkilöiden välillä.

Joistain vastauksista huokui pelkoa rahoituksen riittämättömyydestä, mikä ei oikeastaan liity tähän tutkimukseen muutoin, kuin tarvittavien laitteiden hankinnan kannalta. Jos kuitenkin yli 80 prosentilla (24/29) oli jo käytössä älypuhelin, jolla viestintätyökalua voisi käyttää, ei mielestäni ole syytä huolestua. Suurimmalla osalla (20/28) oli myös mahdollisuus lisätä tarvittaessa älypuhelimien käyttöä organisaatiossaan.

Siirtyminen sähköiseen dialogiin tulisi tehdä mahdollisimman pian, sillä tekniikka ja teknologia kehittyvät jatkuvasti niin suurella nopeudella, että olemme pian siirtymässä hybridiin todellisuuteen, kuten Salmenkivi ennustaa (Salmenkivi: 200). Uusi kommunikointitapa antaa strategiatyölle uusia ulottuvuuksia, mutta samalla se myös vaatii organisaatiolta enemmän. Strategian yhteinen tekeminen vaatii harjoittelua (Tuomi-Sumkin 2009; 108).

Tutkimuksesta selviää, että viestintä mielletään yleisesti tärkeäksi strategiatyöskentelyssä, mikä ei ole ollenkaan yllättävää. Viestintä on strategiatyössä elintärkeää ja määrää pitkälti myös strategian onnistumisen tai epäonnistumisen. Uudenlaisen kommunikointivälineen käyttöönotto vaatisi keskustelun johtamista ja koordinointia, kuten tutkimuksen vastauksistakin nousee esiin.

6 Jatkosuunnitelma

Järjestömaailmassa muutokset ovat perinteisesti olleet hitaita, joten SOSTEn pitäisi aloittaa pikaisesti panostaminen sosiaalisen median alustalla toteutettuun viestintämenetelmään strategiatyön tukena. Helppo koelusta voisi olla esimerkiksi kaikkien tuntema Facebook, jossa on mahdollista perustaa suljettu ryhmä. Tämä ei vaatisi suurtaakaan panostusta perustamisvaiheessa, joskin tiedotus ja moderointi eli hallinta vaativat aikaa ja työpanosta vähintään yhdeltä ihmiseltä jatkuvasti. Keskustelualustat eivät toimi ilman moderointia, sillä jonkun on ohjattava ja hallittava keskustelua. Jonkun olisi myös tarvittaessa oltava valmis ohjaamaan ja neuvomaan käyttäjiä. Varsinkin alkuvaiheessa tähän voi mennä paljon aikaa.

6.1 Millä välineillä viestintä olisi helposti kaikkien saatavilla?

Viestinnässä voitaisiin hyödyntää nykyaikaisten mobiililaitteiden antamia mahdollisuuksia. Mobiililaitteiden avulla palvelu olisi kaikkien saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta. Vastausten perusteella vastaajien organisaatioissa on jo yleisessä käytössä älypuhelimia, eikä niiden määrää tarvitsisi lisätä, vaikka tarvittaessa sekin olisi mahdollista ainakin useimmille. Uutta, digitaalista viestintätyökalua oltaisiin valmiita kokeilemaan, joskin vastauksiin sisältyi myös huomautus tietokoneiden paremmasta käyttömukavuudesta, verrattaessa mobiilisovelluksiin. Keskustelijoilla olisikin hyvä olla mahdollisuus valita heille sopivin tapa osallistua keskusteluun. Verkkopohjaisen viestintäalustan yksi parhaita puolia olisi juuri liikkuvuus eli mobiilisuus, jolloin keskustelua voitaisiin käydä missä ja milloin tahansa.

Parasta mobiilissa keskusteluympäristössä on nopea reagointikyky. Nykypäivänä Facebookin, Twitterin, LinkedInin ja muiden sovellusten myötä on hyvin luontevaa osallistua keskusteluihin, tarkkailla ja kommentoida informaatiotulvaa liittyen kaikkeen, mitä ympäristössämme tapahtuu.

6.2 Millaisia sovelluksia/alustoja voitaisiin käyttää hyväksi?

Facebookin salattu ryhmä on yksi varteenotettava vaihtoehto. Facebook on ollut olemassa pitkään ja sen käyttöalustaa päivitetään jatkuvasti. Ongelmaksi voi tulla, etteivät

käyttäjät koe alustaa tarpeeksi turvalliseksi tai he pitävät sitä turhan arkipäiväisenä kyseiseen tarkoitukseen. Kyselyn perusteella suurin osa oli kuitenkin valmis kokeilemaan sosiaalisen median, esimerkiksi Facebookin, alustalle rakennettua keskusteluympäristöä, vaikka kyseessä olisi juuri strategiatyöskentely.

Facebookissa ryhmä voi olla joko julkinen, suljettu tai salainen (kts. kuva 1). Salainen ryhmä eroaa suljetusta siten, että vain ryhmään liitetyt jäsenet voivat nähdä ryhmässä kirjoitettuja julkaisuja ja kommentoida niitä. Näin ulkopuoliset eivät voi nähdä keskusteluja ja kommentointi on turvallista. Aina on tietysti tietovuodon riski, mutta riski on olemassa kaikissa viestintävälineissä, eikä se mielestäni ole normaalia suurempi tässä välineessä. Ryhmällä on toki oltava moderaattori, joka kutsuu ja hyväksyy ryhmän jäsenet ja johtaa keskustelua.

Kuva 1

Facebookin salaisen ryhmän asetukset. (Facebook.)

	Julkinen	Suljettu	Salainen
Kuka voi liittyä?	Kuka tahansa voi liittyä tai jäsen voi lisätä tai kutsua kenet tahansa jäseneksi	Kuka tahansa voi pyytää saada liittyä tai jäsen voi lisätä tai kutsua kenet tahansa jäseneksi	Kuka tahansa, mutta jäsenen on lisättävä tai kutsuttava hänet
Kuka voi nähdä ryhmän nimen?	Kuka tahansa	Kuka tahansa	Nykyiset ja entiset jäsenet
Kuka voi nähdä ryhmän jäsenet?	Kuka tahansa	Kuka tahansa	Vain jäsenet
Kuka voi nähdä ryhmän kuvauksen?	Kuka tahansa	Kuka tahansa	Nykyiset ja entiset jäsenet
Kuka voi nähdä ryhmän merkinnät?	Kuka tahansa	Kuka tahansa	Nykyiset ja entiset jäsenet
Kuka voi nähdä ryhmän jäsenien julkaisut?	Kuka tahansa	Vain jäsenet	Vain jäsenet
Kuka voi löytää ryhmän haun avulla?	Kuka tahansa	Kuka tahansa	Vain jäsenet
Kuka voi nähdä ryhmään liittyviä tarinoita Facebookissa (esimerkiksi uutisissa ja haussa)?	Kuka tahansa	Kuka tahansa	Vain jäsenet

Yksi vaihtoehto on myös aiemmin hyvin suosittu, nyt jo hieman vanhentunut ns. chat-palvelu, jossa luodaan keskustelupalstoja erilliseen, yleensä kaupalliseen alustaan. Suomen Poliisi on viime vuoden lopulla ottanut käyttöön Turva-Chat -sovelluksen, joka on poliisin omistama ja hallinnoima keskustelusovellus. Poiketen yleisistä keskustelusovelluksista, jotka tarjoavat chat-mahdollisuutta, yhteys on salattu, eikä tallennu kaupallisten palveluntuottajien palvelimille. (Poliisi.) Tässä ongelmana olisi kuitenkin luotettavan palveluntarjoajan löytäminen.

Parhaan hyödyntämisen kannalta olisi oleellista voida tallentaa keskustelut, tutkia ja palata niihin myös myöhemmin. Tämän voisi mahdollistaa eri alustoilla. Myös video-keskusteluja voisi hyödyntää, mutta ne vaatisivat oman laitteistonsa. Ne eivät myöskään olisi jatkuvassa käytössä, vaan ajaisivat periaatteessa saman asian kuin fyysiset tapaamisetkin.

Sari Siikasalmen kanssa olikin jo suunniteltu Facebookin hyödyntämistä ainakin aluksi. Jos sovelluksen käyttö saisi kannatusta myös testikäytön jälkeen, voisi miettiä muita mahdollisia sovelluksia resurssien puitteissa. Useimmille tuttu käyttöympäristö voisi helpottaa keskustelun käynnistymistä. Yhtä tärkeässä roolissa olisi osaava moderoinniksi, joka virittäisi aiheita ja pitäisi keskustelun oikeilla raiteilla.

7 Yhteenveto ja arviointi

Kyselyn vastauksissa toivottiin uudenlaisen välineen edistävän päivitystä ja tiedon nopeampaa liikkumista ja käsittelyä. Digitaalinen keskustelutyökalu auttaisi erityisesti jatkuvassa tiedonkulussa esimerkiksi maakunnista SOSTEn keskustoimistoon. Asenne oli uutta välinettä kohtaan pääosin positiivinen ja tutkimuksen perusteella voi sanoa suurimman osan strategiatyön avainhenkilöiden myös kaipaavan muutakin välinettä strategiseen kommunikointiin kuin maakuntavierailut ja keskustelutilaisuudet.

On kiinnitettävä huomiota erityisesti työkalun verkkopohjaisen alustan valitsemiseen, suojausasetuksiin sekä käyttöönottoon. Uudesta työkalusta pitää tiedottaa ja sen käyttöön pitää tarvittaessa ohjeistaa ja kouluttaa kaikki avainhenkilöt. Strategista keskustelua tulee johtaa ja koordinoida jatkuvasti. Uuden välineen käyttöönotto aiheuttaa lisätöitä, mutta se voi huomattavasti parantaa strategiatyön laatua, edistää strategian jalkautusta ja vahvistaa yhteistyötä SOSTEn ja jäsenorganisaatioiden välillä.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta (reliabiliteetti) ja pätevyyttä (validiteetti) tulee arvioida, jotta saadaan tietää, vastaako tutkimus asetettuun tutkimusongelmaan tai -kysymykseen. Tutkimusmenetelmä voi olla luotettava, vaikka tutkimus ei olisikaan pätevä. Luotettavuus ja pätevyys saavat eri merkityksen ja sisällön laadullisessa ja määrällisessä tutkimusasetelmassa. (Likitalo & Rissanen 1998; 71.)

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, koska sillä saatiin vastaus tutkimuskysymykseen. Tutkimuksessa tutkittiin SOSTEn tärkeimpien sidosryhmien avainhenkilöiden ennakoasenteita uudenlaisen, verkkopohjaisen keskustelutyökalun käyttöönottamisesta strategiatyön tueksi. Tutkimuksen kohderyhmä (SOSTEn hallitus ja valtuusto) valittiin toimeksiantajan kanssa yhdessä. Kyselyssä kerätty aineisto olisi voinut olla kattavampi, mutta siitä saatiin kuitenkin vastaus tutkimuskysymykseen, eli siihen, olisivatko strategian kannalta tärkeimmät avainhenkilöt valmiita kokeilemaan ja ottamaan käyttöön uudenlaisen viestintävälineen yhteisen strategiatyön tueksi jo olemassa olevien keskustelukanavien rinnalle ja millaisia ennakoasenteita heillä mahdollisesti on.

7.2 Oma oppiminen

En halunnut tehdä opinnäytetyötäni työharjoittelupaikkaani, joten sen aloittaminen myöhästyi suunnitellusta aikataulusta. Myös pääaineen vaihtaminen myöhäisessä vaiheessa vaikutti työn aloittamiseen. Kun olin työskennellyt SOSTE:ssa jo jonkin aikaa tein toimeksiantosopimuksen ja ohjaajakseni osoitettiin silloinen SOSTE:n viestintäjohtaja Sari Siikasalmi. Esimieheni ja ohjaajani vaihtuessa työ oli jo onneksi niin pitkällä, että se ei vaikuttanut kovin paljoa työn valmistumisaikatauluun. Opinnäytetyön tekeminen oman työn ohella on kutienkin melko vaativaa, ja työ on siksi viivästynyt jo useampaan kertaan. Pitkään jatkuneeseen prosessiin on myös vaikea sitoutua ja motivaatio katoaa helposti.

Tein työhön liittyvän kyselyn jo marraskuussa 2012 ja työn piti valmistua keväällä 2013. Aloitin kysymysten kokoamisen ja teoriaosuuden kokoamisen kuitenkin vasta syksyllä 2013 ja tarkoitukseni oli valmistua saman vuoden joulukuussa. Työkiireiden vuoksi työn viimeistely lykkääntyi keväälle 2014 ja se valmistui lopulta vasta huhtikuussa. Pieniä lisäyksiä ja korjauksia tein vielä toukokuun alussa.

Haasteellisin osuus oli löytää tutkittua tietoa sosiaalisen median käytöstä viestintävälineenä strategistyössä. Tutkin kirjallisuutta, internetlähteitä ja jonkun verran lehtiartikkeleita. En päässyt käymään koululla kovin usein, enkä siksi ehtinyt etsiä koulun mahdollistamista tietokannoista artikkeleita. Ne muutamat, jotka löysin, olivat pettymyksiä. Suoraan tämän työn käsittelemää aihetta en löytänyt. Digitaalisten välineiden käytöstä työelämässä löytyy tutkimuksia ja tekstiä runsaasti, mutta sen käytöstä erityisesti strategiastyössä ei läheskään niin paljon.

Työhön olisi saanut enemmän näkökulmia ja kehitysehdotuksia, jos se olisi tehty haastatteleamalla kohdehenkilöitä kasvotusten. Tällä tavoin saatiin kuitenkin suuremman joukon mielipide kvantitatiivisin keinoin selvitettyä ja samalla myös joitain kehitysehdotuksia. Tarkoitus oli kuitenkin saada käsitys yleisestä mielipiteestä ja asenteesta. Haastatteleamalla joitakin henkilöitä tästä joukosta, olisi saatu koottua vain pienen ryhmän mielipiteitä, ei suurta kuvaa.

Tämä työ auttoi minua kehittämään pitkäjänteisyyttä ja opetti tekemään viikkoaikatauluja. Itsenäinen työskentely ilman erityisen intensiivistä ohjausta tuli tutuksi. Myös tutkivaa työtä oli mielenkiintoista kokeilla. Opin paljon syventävää tietoa strategian työstämisestä ja työn tekeminen lisäsi kiinnostustani strategiatyötä kohtaan. Assistenttiopiskelijana ja koulutussuunnittelijana työ oli minulle avartava ja erilaisia näkökulmia avaava.

8 Lähteet

Facebook. Pöytätiokoneiden ohje. Millaisia yksityisyyasetuksia ryhmille on valittavissa?

Luettavissa: <https://www.facebook.com/help/220336891328465>. Luettu: 12.4.2014.

Hakola, I. & Hiila, I. 2012. Strateginen ote verkkoon. Tavoita & sitouta sisältöstrategialla. Sanoma Pro Oy.

Juholin, E. Management Institute of Finland MIF Oy. 2013. Communicare! Kasva viestinnän ammattilaiseksi. Kopijyvä.

Kim, W. C. & Mauborgne, R. 2005. Sinisen meren strategia. Talentum. Helsinki.

Likitalo, H. & Rissanen, R. 1998. Tutkimusmenetelmät. Menetelmätietoutta tradenomiopiskelijoille. Opetusmoniste. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulun julkaisut D 8/1998. Hakapaino Oy. Helsinki.

Parvianen O. & Lähdevuori J. 2012. Facebook Suomessa. Suomalaisten Facebook-sivujen tila 2012. Luettavissa:

http://www.divia.fi/divia/sites/default/files/Suomalaisten_Facebook-sivujen_tila_2012.pdf. Luettu 28.12.2013.

Poliisi. Poliisihallitus. Tiedote 30.12.2013. Poliisille vuoden alussa käyttöön uusi tietoturvallinen chat-alusta. Luettavissa:

<http://www.poliisi.fi/poliisi/bulletin.nsf/pfbdarch/42FEBE8AB34F4D5EC2257C510042131E?opendocument>. Luettu: 12.4.2014.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. SOSTE on vahva vaikuttaja. Etusivu. Luettavissa: <http://www.soste.fi>. Luettu: 29.12.2013.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. SOSTE:sta. Luettavissa:

<http://www.soste.fi/sostesta.html>. Luettu: 29.12.2013.

Salmenkivi, S. 2012. Digitaalitodellisuus. Seuraava murros on täällä. Talentum Media Oy. Helsinki. Ilmestynyt aiemmin englanninkielisellä nimellä Meatspace – How the location-aware mobile revolution is bridging the gap between the digital and the real world. 2012. BALTO print. Liettua.

Tuomi, L. & Sumkin, T. 2009. Strategia arjessa. Oivalluksia organisaation uudistajille. WSOYpro Oy. WS Bookwell Oy 2010. Porvoo.

Liitteet

Liite 1. Kyselyn yhteenveto

Digitaalinen viestintä

Kysely SOSTEn valtuuston ja hallituksen jäsenille

Digitaalisen työvälineen hyödyntäminen strategiatyössä

1. Ketkä organisaationne toimihenkilöt (ammattinimikkeittäin) ovat mielestäsi avainkeskustelijat SOS- TEn suuntaan esimerkiksi strategia- ja vaikuttamistyössä?

Vastaajien määrä: 29

- yhteiskuntasuhdejohtaja
- Toiminnanjohtaja Aarne Kiviniemi Hallituksen puheenjohtaja Anne Babb Kehitysjohtaja Päivi Heimonen Viestintäpäällikkö Päivi Storgård
- Kaikki seitsemän toimialajohtajaa, pääsihteeri ja viestintätiimi.
- Toimin hallituksen pj:nä ja edustan noin 160 henkilön alueyhdistystä, jolla ei palkattua henkilöstöä, vaan ainoastaan hallitus, joka käyttää toimivaltaa yhdistyksen asioissa.
- Toiminnanjohtajan lisäksi sektoreittain järjestösihteeri, koulutussihteeri ja tiedotussihteeri.
- puheenjohtaja, toiminnanjohtaja, järjestöjohtaja, kuntoutusjohtaja, viestintäpäällikkö, talouspäällikkö
- Toimitusjohtaja
- pääsihteeri, ylilääkäri, viestintäpäällikkö
- Toiminnanjohtaja Perhetyön kehittämispäällikkö Tiedottaja
- Toiminnanjohtaja
- pääsihteeri, järjestöjohtaja, terveysjohtaja, viestintäjohtaja
- Toimitusjohtaja, kehitysjohtaja, järjestöpäällikkö, tiedottaja
- Toiminnanjohtaja, muu johtoryhmä, tiedottaja
- toiminnanjohtaja päällikkö ja suunnittelijat eri hankkeissa
- järjestöpäällikkö, toimitusjohtaja, lakimies
- Toiminnanjohtaja Taloussihteeri
- toiminnanjohtaja järjestöpäällikkö talousjohtaja viestintäpäällikkö
- Toiminnanjohtaja, kehittämispäällikkö ja tilapäishoidon johtaja sekä heidän alaisensa toiminnoista/yksiköistä vastaavat henkilöt
- Puheenjohtaja Varapuheenjohtaja
- Toiminnanjohtaja Johtaja Yksikön päällikkö Viestintäpäällikkö Tiedottaja
- toiminnanjohtaja
- Toiminnanjohtaja Järjestöpäällikkö
- toiminnanjohtaja kehittämispäällikkö
- toimitusjohtaja johtajaylilääkäri terveyspalvelupäällikkö
- Pääsihteeri Kari Keskinen Koulutus- ja viestintäpäällikkö Jari Kanerva Erityisliikunnan koordinaattori Toni Piispanen
- Pääsihteeri ohjelmajohtajat ohjelmien asiantuntija alueelliset ja paikalliset työntekijät
- Tiimivastaavat ja toiminnanjohtaja
- Sosiaalityöntekijät, johtavat sosiaalityöntekijät + tulosalueiden päälliköt
- Toiminnanjohtaja Hannele Rämö

2. Onko työskentely SOSTEn kanssa mielestäsi helppoa ja vaivatonta tällä hetkellä?

Vastaajien määrä: 28

Kyllä 22

Ei 6

Avoimet vastaukset

Ei, miksi?

- Soste ei viestitä kaikista keskeisistä järjestöjen sisäisistä prosesseista avoimesti.
- Kysymys on vähän hankala, koska yhteistyö on aika yksipuolista tiedonvälitystä Sosteen suunnalta jäsenistölle. Toki erilaiset tilaisuudet mahdollistavat myös vuoropuhelun.
- Soste on vielä hieman "etäinen", uskon tosin että tilanne tulee korjaantumaan.
- yhteistyö hakee vielä muotojaan.
- kokonaiskuva sosteen eri verkostoista on hiukan epäselvä, epäselvää hahmottaa kenen pitäisi olla missäkin mukana. Verkostojen rajat eivät ole oman toimintamme kannalta parhaat mahdolliset (esim. ikäjaottelu)
- hajanaista, on vaikea saada selville, mitä on meneillään ja miten asioihin voi vaikuttaa

3. Olisiko keskustelukanavissa ja -mahdollisuuksissa mielestäsi parannettavaa?

Vastaajien määrä: 27

Kyllä 17

Ei 10

Avoimet vastaukset

Kyllä, mitä?

1. Pitäisi tehdä enemmän työtä avoimen keskustelukulttuurin luomiseksi.
2. Tässä vaiheessa vielä kaikki haeskelevat rooliaaj ja suhdetaan Sosteen. Uskoakseni myös Soste vielä hakee rooliaan. Asetelma on uusi.
3. Tavallaan on, edellisen vastauksen perusteella vastasin kyllä
4. Neuvottelupäivät ja foorumit ovat vasta muotoutumassa.
5. hieman vähemmän ja fokusoidumpaa informaatiota
6. Keskustelu on toimivaa, mutta jatkuva kehittäminen on myös hyvä.
7. uusi organisaatio on suuri, vie aikaa ennen kuin oppii, muistaa ja ymmärtää missä tehdään mitään ja kuka vastaa mistäkin.
8. Toiminnan ollessa näin alkuvaiheessa, pitää jättää kehittämismahdollisuudet auki.
9. Sosiaalinen media
10. Sähköisiä välineitä voisi käyttää enemmän
11. Erilaisia kommunikointimahdollisuuksia kehittämällä
12. verkostojen roolin ja sisältöjen täsmentäminen
13. internetissä ja kirjeessä
14. En ole tarkemmin miettinyt, mutta voidaan parantaa.
15. Harvempia strategioita yhtäaikaan, alueellisia kuulemisia
16. Ei varsinaisesti kanavissa, mutta asia ei ehkä ole tarpeeksi tiedostettu ja sisäistetty siten, että keskustelu olisi aktiivista

Ei, miksi?

1. SOSTEn toimintakokonaisuus on nyt hyvä. Jos tulee nyt heti vielä jotain uutta, SOSTE voi pursuta yli äyräiden.
2. kanavia jo nytkin ihan liian kanssa
3. Toimii nyt hyvin
4. toimii näinkin

4. Jos SOSTE kehittäisi digitaalisen päätöksenteon työkalun (mobiili, sosiaalinen media), olisitko valmis kokeilemaan sitä ja tutustumaan sen käyttömahdollisuuksiin?

Vastaajien määrä: 28

Kyllä 25

Ei 3

Avoimet vastaukset

Ei, miksi?

- Minun täytyisi tietää enemmän kyseisestä työkalusta antaakseni suostumukseni.
- Sostella on toimiva hallinto, samoin omalla organisaatiollani. varsinainen päätöksenteko tapahtuu niiden puitteissa.
- Tulorahotuksen riittämättömyys

5. Keiden kanssa SOSTEn tulisi mielestäsi lisätä vuorovaikutusta?

Vastaajien määrä: 19

1. poliitikkojen ja virkamiesten kanssa yhteyksiä ei ole koskaan liikaa.
2. Järjestöjohtajien nykyistä laajemmin.
3. En tunne kaikkia Sosten rooleja, mutta järjestötoimijat on tärkeitä saada yhteiseen tavoitelaan, tässä Sosten mahdollisuus on merkittävä. Vuoropuhelu julkisen vallan (kunnat, valtio), järjestöjen ja myös elinkeinoelämän välillä on tärkeitä. Kaikki mikä rakentaa kansalaisyhteiskuntaa ja vahvistaa järjestöjen asemaa ja auttaa niitä uusiutumaan on olennaista.
4. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton vanhojen alueyhdistysten kanssa voisi olla tehokkaampaa yhteistyötä. Alueyhdyshenkilöt toki hoitavat asiaa, mutta heitä ei kaikkien yhdistysten käytössä ole yhtä kattavasti.
5. Päättäjät, STM, RAY, Kuntaliitto, tymarkkinajärjestöt, media ja jäsenjärjestöt
6. - RAY:n suhteen järjestöjen edunvalvontaa jämäkämmin - STM:n virkamiehiin vaikuttamista substansseilla - varsinaisten jäsentensä kuulemista - julkisen terveydenhoidon - poliitikkojen
7. Kysymys tuntuu kovin yleiseltä, jotta siihen pystyisi vastaamaan. Ehkä kuntasektorin edustajien kanssa.
8. Tähän en osaa vielä vastata, kun toiminta on niin alkuvaiheessa.
9. Järjestöjen luottamushenkilöt
10. Järjestöjohtajien sekä puheenjohtajien
11. Järjestöjen luottamushenkilöt olisi hyvä saada myös vuorovaikutuksen piiriin. Sähköiset työkalut sopivat tähän erinomaisesti.
12. Alueellisten järjestöjen kuten sosiaali- ja terveysturvayhdistysten kanssa
13. Jäsenjärjestöjen, päättäjien, median
14. päättäjien myös kansainvälisten päättäjien
15. jäsenyhteisöjen jäsenten
16. Erityisesti yhteistyössä mukana olevien kesken.
17. Sisäsitien vuorovaikutusten selkiyttäminen ja vakiinnuttaminen ulkoiset sidosryhmät priorisoituina
18. Miten liittojen jäsenyhdistykset voitaisiin tavoittaa uudella tavalla?

6. Onko organisaattonne johdolla/strategiatyön avainhenkilöillä jo käytössä niin kutsuttuja älypuhelimia, eli puhelimia, joilla voi selata myös internet-sivuja?

Vastaajien määrä: 29

Kyllä, kaikilla tai lähes kaikilla. 24

Yli 2 henkilöllä. 1

1-2 henkilöllä. 4

Ei kenelläkään. 0

En osaa sanoa. 0

7. Olisiko älypuhelimien käyttöä mahdollista tarvittaessa lisätä organisaatiossanne, jos jatkuva, sähköinen dialogi kehitettäisiin?

Vastaajien määrä: 28

Kyllä 20

Ei 8

Avoimet vastaukset

Ei, miksi?

1. Kaikilla on jo sellaiset.
2. Vaikka on älypuhelimet, niin PC:t ajavat ohi
3. Kaikilla on jo älypuhelin ja kaikki käyttävät niitä.
4. kaikilla avainhenkilöillä käytössä
5. kaikilla on jo
6. on jo kattava
7. Tällä hetkellä ei ole riittävää rahoitusta liitossa

8. Miten jatkuva dialogi sidosryhmien ja SOSTEn välillä mielestäsi vaikuttaisi strategiatyöhön?

Vastaajien määrä: 19

1. nopeuttaisi ja tehostaisi työskentelyä. ei olisi aika- ja paikkasidonnaista työskentelyä. iohmiset tavoitetaisi helpommin.
2. Tiivistäisi vuorovaikutusta.
3. Jos se olisi aidosti dialogia, niin uskon että kehittäisi. En vaan tiedä miten hirveän moniääninen on Sosten jäsenkunta, onnistuuko jatkuva dialogissa olo? Ainakin se edellyttää loistavaa koordinaatiota Sostelta.
4. Starategiatyö, niinkuin muukin yhteistyö, vaatii aina yhteistä pohdintaa ja erilaisten näkökulmien etsimistä.
5. - ohjaisi SOSTEn toimintaa tuloksempaan suuntaan - ohjaisi myös jäsenistön toivomaan suuntaan
6. Kuuleminen kasvaisi määrällisesti, mutta se voisi pirstoutua ja laatu kärsiä. Ehkä.
7. Kentän ääni olisi riittävän kuuluva.
8. Vaikea sanoa, koska kokonais käsitystä siitä, miten strategiatyö etenee ei ole. Yhteisiä valmistelutilaisuuksia sidosryhmien kanssa on ollut, hyvä niin. Mitä jatkuvalla dialogiksi tarkoitetaan? Strategia elää arjessa, toimintaympäristö muuttuu nopeasti ja proaktiivisuutta tarvitaan. Miten ollaan proaktiivisia yhdessä, kun kenttä on laaja ja kovin erilaisin intressein varustettu.
9. Mahdollistaa sidosryhmien tarpeiden ja mielipiteiden kuuntelun ja niiden huomioimisen strategiatyössä, lisää strategian tunnettuutta ja sitoutumista siihen.
10. Päivitys onnistuisi parhaiten.
11. mahdotonta arvioida.
12. Se voisi parantaa vuorovaikutusta ja sitoutumista.

13. Valtakunnalliset linjaukset tulisivat tutuksi alueilla. Alueiden toiminta ja mahdollinen problematiikka tulisi Sosten tietoon.
14. Jos olisi myös ruotsin kielellä, niin avoimuutta ja yhteys RAY:n strategiaan asioihin helpottuisivat.
15. Toimintaympäristön tuntemus olisi reaaliaikaista
16. ?
17. Dialogi voisi mieluummin toimia projektikohtaisesti kuin vain jatkuvana epämääräisenä dialogina ilman päämäärää. Verkossa ja some:ssa on tällä hetkellä hengästyttävä määrä erilaista vuorovaikutusta, josta pikemminkin on tarvetta vähentämiseen kuin lisäämiseen.
18. erilaiset äänet mukaan, ei kuitenkaan poista perinteistä "järjestökuulemista" vaan täydentää sitä

9. Oletko käynyt tutustumassa SOSTEn verkkosivuilla jo olemassa oleviin keskustelumahdollisuuksiin?

Vastaajien määrä: 28

Avoimet vastaukset

Kyllä 18

Ei 10

En, miksi?

1. aikapula sekä tiedottomuus mahdollisuuksista.
2. Ei vaan ole tullut käytyä.
3. Tarjontaa on niin paljon ja aikaa vähän. En ole kiinnittänyt huomiota näihin mahdollisuuksiin.
4. aikapula
5. Olen ollut ajan puutteen vuoksi sähköisten viestien varassa
6. ajan puute

Liite 2. Kyselyn saate

Arvoisa vastaanottaja

SOSTEn ensimmäisen toimintavuoden painopisteenä on jäsenistöä osallistava ja kuunteleva strategiatyö. Olemme tällä hetkellä strategian valmistelussa selvitys- ja tiedonkeruuvaiheessa ja aluekierroksella kuultiin jäsenistön toiveita, kehittämissajatuksia ja tarpeita SOSTEn alueellisen strategian luomiseen.

Teemme nyt selvitystä siitä, olisiko keskustelua kuitenkin tarvetta vielä jatkaa, ja jos on, millä keinoin. Digitaalinen viestintä on nykyään osa jokapäiväistä arkielämää ja se on otettu aktiivisesti käyttöön myös työelämässä. Enää ei mietitä, pitäisikö meidän hyödyntää sosiaalista ja digitaalista mediaa, vaan miten kaikin eri tavoin niitä voitaisiin hyödyntää.

Tarkoitus on tämän kyselyn pohjalta harkita, olisiko SOSTEn ja jäsenyhteisöjen vuoropuhelun tueksi tarvetta kehittää helposti lähestyttävä, digitaalinen työväline, joka mahdollistaisi jatkuvan dialogin tärkeimpien järjestövaikuttajien sekä SOSTEn johdon välillä.

Kyselyyn vastaaminen vie ainoastaan muutaman minuutin. Vastaajiksi on valittu jäsenjärjestöjen avainhenkilöitä, jotka ovat jo osaltaan osallistuneet SOSTEn strategian valmisteluun. Luotettavan tuloksen saamiseksi on erityisen tärkeää, että kaikki valitut henkilöt vastaavat kyselyyn.

Tutkimus toteutetaan opinnäytetyönä. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja raportoidaan siten, ettei yksittäistä vastaajaa voida tunnistaa.

Pyydämme vastaamaan kyselyyn mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään **15.11.2012 mennessä**.

Kyselyyn: [LINKKI](#)

Yhteistyöterveisin

Sari Siikasalmi
Johtaja
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Lisätietoja kyselystä antaa:

assistentti Jennika Orpana, xxxxxx.xxxxxx@xxxxx.fi tai xxx xxx xxxx.

SOSTE

Strategiatyöskentelyn kehittäminen digitaalisen työvälineen avulla

1. Ketkä organisaationne toimihenkilöt (ammattinimikkeittäin) ovat mielestäsi avainkeskustelijat SOSTEn suuntaan esimerkiksi strategia- ja vaikuttamistyössä?

2. Onko työskentely SOSTEn kanssa mielestäsi helppoa ja vaivatonta tällä hetkellä?

- Kyllä.
 Ei, miksi?

3. Olisiko keskustelukanavissa ja -mahdollisuuksissa mielestäsi parannettavaa?

- Kyllä, mitä?

- Ei, miksi?

4. Jos SOSTE kehittäisi digitaalisen päätöksenteon työkalun (mobiili, sosiaalinen media), olisitko valmis kokeilemaan sitä ja tutustumaan sen käyttömahdollisuuksiin?

- Kyllä.
 Ei, miksi?

5. Keiden kanssa SOSTEn tulisi mielestäsi lisätä vuorovaikutusta?

6. Onko organisaationne johdolla/strategiatyön avainhenkilöillä jo käytössä niin kutsuttuja älypuhelimia, eli puhelimia, joilla voi selata myös internet-sivuja?

- Kyllä, kaikilla tai lähes kaikilla.
- Yli 2 henkilöllä.
- 1-2 henkilöllä.
- Ei kenelläkään.
- En osaa sanoa.

7. Olisiko älypuhelimien käyttöä mahdollista tarvittaessa lisätä organisaatiossanne, jos jatkuva, sähköinen dialogi kehitettäisiin?

- Kyllä.
- Ei, miksi?

8. Miten jatkuva dialogi sidosryhmien ja SOSTEn välillä mielestäsi vaikuttaisi strategiatyöhön?

9. Oletko käynyt tutustumassa SOSTEn verkkosivuilla jo olemassa oleviin keskustelumahdollisuuksiin?

- Kyllä.
- En, miksi?

Vahvista vastausten lähetys